

FEDERACIÓ DE
MOVIMENTS DE
RENOVACIÓ DE
PEDAGÒGICA DE
CATALUNYA

Avda Drassanes, 3 08001 - Barcelona Tf. 934817388 mmp@pangea.org

Amb el patrocini de la

F U N D A C I Ó
PROPEDAGÒGIC

RECUILL DE PREMSA -EDUCACIÓ-

DIMARTS 9 DE MARÇ DE 2010

AVUI	La meitat de nens catalans no podran anar avui a classe
EL PERIODICO	El mal temps deixa uns 145.000 escolars sense poder anar a classe
AVUI	Les comarques centrals no tindran transport escolar aquest dimarts a causa de la nevada
EL PERIODICO	Alumnes de diverses escoles de BCN van passar la nit a les aules per la nevada
OSONA.COM	Un miler d'estudiants passaran pel primer Mercatec Osona
3-24.CAT	Educació destina 51,6 milions d'euros en subvencions per a famílies i escoles
EL PUNT	Opinio: "Aprovar"
EL PAIS	Reportaje: "La N con la A, Nasdaq"
3-24.CAT	Maragall diu que la societat ja reconeix la FP com una eina de qualitat per la inserció laboral
MERCADO	Estrés laboral: el trabajador

AVUI. 09.03.10

LA MEITAT DE NENS CATALANS NO PODRAN ANAR AVUI A CLASSE

Girona i les comarques centrals suspèn totalment el transport escolar | 142.000 alumnes es van quedar ahir sense classe | Tres universitats van haver de tancar portes

A tota la demarcació de Girona avui no funcionarà el transport escolar, i a les comarques centrals de Catalunya, tampoc. Això és segur, segons va informar ahir al vespre Protecció Civil. A la resta del territori i segons les últimes dades de què disposava ahir al vespre Educació, avui no hi haurà transport escolar a la Conca de Barberà, el Priorat, l'Alt Camp, el Vallès Oriental i el Vallès Occidental. A Lleida s'han suspès 140 rutes. En canvi, en un principi a la resta de comarques, entre elles la del Maresme, avui sí que hi haurà autobusos si el temps no empitjora. En tot cas, l'administració va aconsellar ahir que siguin els pares qui avui s'assabentin de la situació.

Protecció Civil va recordar que són els municipis i els consells comarcals els que han de decidir si avui hi ha escola i transport escolar o no, i ahir molts centres estaven encara a l'expectativa del temps. Això sí, segons Educació, si es pot accedir a les escoles, han d'estar obertes.

A Barcelona Ciutat ahir la majoria de centres van fer classe amb normalitat. Tan sols dos, situats a Vallvidrera, van suspendre les classes de bon matí. El Consorci d'Educació va informar a última hora que avui les escoles de la part alta no obriran.

Ahir 142.000 alumnes de tot el país (entre els quals tots els de Girona) es van veure afectats per la neu. La majoria, que van començar el dia anant a classe, van acabar la jornada lectiva abans del migdia. Molts centres van anar avisant els pares perquè anessin a buscar els seus fills. 476 centres de primària i secundària van anar tancant portes al llarg del dia.

Per avui hi ha la incògnita de si les universitats catalanes acabaran obrint o no. Ahir cap web donava informació sobre aquest tema. La Universitat de Vic, la UAB i la UdG van desallotjar ahir les aules.

Veure video del 3-24.cat:

<http://www.3cat24.cat/video/2761850/altres/La-neu-agafa-a-Barcelona>

[inici](#)

EL MAL TEMPS DEIXA UNS 145.000 ESCOLARS SENSE PODER ANAR A CLASSE

La Universitat de Vic, la UAB i la Universitat de Girona paren per les dificultats de mobilitat pel mal temps

El temporal de neu que afecta Catalunya ha deixat avui sense classe més de 145.000 alumnes i ha provocat la suspensió de 608 rutes de transport escolar i el tancament de 484 col·legis. Aquesta xifra suposa un 11,6% dels escolars, ja que a Catalunya hi ha 1,2 milions d'alumnes, segons la Conselleria d'Educació.

Girona ha tancat tots els col·legis de la província, un total de 307, cosa que ha afectat els 96.834 estudiants de la zona, i s'han suspès 263 rutes de transport escolar. Així mateix, al Maresme s'han vist afectats un total de 9.223 estudiants. A la Catalunya central, 23.857 alumnes no han pogut anar a classe al suspendre's les 150 rutes escolars i tancar-se 82 col·legis.

Un total de 117 línies s'han suspès a Lleida, i han afectat 3.888 alumnes de l'Alta Ribagorça (150 alumnes), l'Alt Urgell (365), el Pallars Jussà (350), el Pallars Sobirà (497), l'Urgell (437), les Garrigues (132), la Segarra (400) i la Noguera (970). A més, s'han tancat 21 centres.

Precaució de Protecció Civil

A les Terres de l'Ebre, els 391 alumnes afectats per la suspensió de 10 rutes escolars (i cap col·legi) es reparteixen entre la Terra Alta (249) i la Ribera d'Ebre (42). En aquest cas, el tancament de les línies s'han fet a l'aconsellar-ho Protecció Civil i no perquè el temporal de neu estigui especialment present.

A Tarragona, s'han suspès 22 línies de transport escolar que han afectat 990 alumnes del Priorat (nou rutes i 187 estudiants sense classe); la Conca de Barberà (14 rutes i 440 alumnes afectats), i el Baix Camp (dues rutes i 36 alumnes). No obstant, no s'ha hagut de tancar cap col·legi.

Als serveis territorials del Maresme-Vallès Oriental han deixat 9.223 escolars sense classe. Al Vallès Occidental, s'han suspès 30 rutes que han afectat 2.232 alumnes a Vacarisses (961), Rellinars (69), Rubí (1.162), Cerdanyola (90) i Sant Llorenç Savall (50), a més s'han tancat set col·legis.

Al Baix Llobregat s'han tancat els col·legis Collbató (137 alumnes), SES Collbató (180), Institut Sant Esteve Sesrovires (394) i l'escola La Salut Collbató (431). En aquest servei territorial, s'han suspès a més 4 línies de transport que han afectat 2.097 alumnes.

El nombre d'alumnes afectats pel temporal ha anat creixent al llarg del dia a mesura que s'intensificava la nevada i s'estenia cap a les comarques del nord i de l'est de Catalunya.

A la ciutat de Barcelona, on la neu ha agafat en molts districtes i fins i tot està començant a fer-ho a prop del mar, quatre centres educatius també han hangut de tancar al migdia, com els centres d'educació especial Castell de Sant Foix i Vilajoana, situats a Collserola; així com l'institut escola Costa Llobera, situat a la part alta de Barcelona, i el Xiprès, de Vallvidrera.

Universitats tancades

La Junta del Rectorat de la Universitat de Vic (UViC) ha suspès també les classes davant el temporal de neu i les dificultats de mobilitat que planteja, encara que s'ha compromès a mantenir oberts els seus serveis durant tota la jornada. També la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) ha ordenat aquest migdia evacuar el campus davant les nevades que afecten el centre, ubicat a Cerdanyola del Vallès (Barcelona). I la Universitat de Girona (UdG) ha tancat els seus tres campus a la província, el de Lletres, Ciències i Educació.

[inici](#)

LES COMARQUES CENTRALS NO TINDRAN TRANSPORT ESCOLAR AQUEST DIMARTS A CAUSA DE LA NEVADA

El temporal d'aquest dilluns s'està deixant notar en totes les comarques centrals on s'ha acumulat importants gruixos de neu. La nevada ha tingut conseqüències des de primera hora del matí amb la suspensió de línies de transport escolar. Osona, el Bages, Anoia, el Solsonès i el Berguedà no tindran servei de transport escolar aquest dimarts. En molts centres, s'ha optat per no obrir les portes i alguns dels que han obert ho han fet sense

programació lectiva per l'absència de gran part de l'alumnat. L'acumulació de neu ha provocat talls en les carreteres bàsiques en la demarcació com l'Eix Transversal (C25). Alguns veïns del Solsonès han estat quatre hores sense subministrament elèctric.

Més de 20 centímetres al BagesAl Bages el temporal de neu ha obligat també a suspendre tot el servei de transport escolar, igual com passarà demà. Des del Consell Comarcal del Bages han informat que, en total, diàriament es dona servei a 1.998 alumnes i es mobilitzen 71 vehicles, entre autobusos, microbusos i taxis. Els gruixos de neu han estat diversos. A Manresa, per exemple, al voltant de les cinc de la tarda, s'havien acumulat fins a 20 centímetres de neu, tal com ha explicat Francesc, un veí, que ho ha mesurat des del seu terrat al centre de la capital del Bages. A Manresa la nevada s'ha fet especialment intensa a partir de les 3 de la tarda i cap a quarts de 7 ha començat a baixar d'intensitat. A Montserrat, visitants i treballadors han baixat del monestir, aquest dilluns al migdia, per evitar quedar-s'hi aïllats com en la nevada de l'any 2001. Al monestir s'han acumulat gruixos d'entre els 30 i els 40 centímetres. Osona, ni escola, ni universitat, ni abocadorA Osona aquest dimarts tampoc hi haurà servei de transport escolar.

El president del Consell Comarcal d'Osona, Miquel Arisa, ho ha confirmat a l'ACN. Aquest dilluns s'han suspès 27 rutes de transport escolar. La Universitat de Vic (UVic) ha anunciat que aquest dimarts no hi haurà activitat a causa dels efectes del temporal. En la majoria de municipis, segons ha explicat Arisa, no hi haurà aquesta nit servei de recollida de deixalles. L'abocador d'Orís, titularitat del Consell Comarcal, no es reobrirà fins aquest dimarts quan la situació es normalitzi. A la majoria de municipis s'han activat dispositius per treure la neu acumulada als carrers. En municipis alts com Espinelves o Rupit s'han acumulat fins a 35 centímetres. A Vic, la capital de la comarca, 21 màquines retroexcavadores netegen els carrers, segons dades de l'Ajuntament. També hi estan treballant quatre camions que llencen potassa. Entre el personal hi ha divuit persones dels serveis de neteja, quatre treballadors de la brigada municipal i deu persones de Protecció Civil.Actuar a l'AnoiaLa comarca de l'Anoia s'ha vist afectada per un fort temporal de neu des de la matinada d'aquest dilluns i s'han acumulat gruixos de més de 20 centímetres a moltes poblacions de la comarca.

El transport escolar s'ha vist interromput i s'han suspès les 43 rutes escolars deixant sense servei a prop de 2.300 alumnes. Des del Consell Comarcal de l'Anoia han informat que si la previsió segueix així també suspendran el transport escolar d'aquest dimarts. A més, des del Consell han reclamat que el Govern netegi la xarxa de carreteres secundàries perquè no s'agreugin els problemes de vialitat.El transport públic també s'ha vist afectat a l'Anoia i la línia R6 dels Ferrocarrils de la Generalitat només circula un tren cada hora, s'han eliminat les llançadors i només donen servei als trens directes. Pel què fa al servei d'autobús de la Hispano Igualadina, que fa el trajecte Igualada-Barcelona, està suspès des de primera hora del matí. Maldecaps al Berguedà i el SolsonèsAl Berguedà també treballen per retirar la neu acumulada, especialment a les carreteres. Això ha causat problemes en municipis com Castell de l'Areny (Berguedà) que s'ha quedat incomunicat. La carretera que condueix fins aquest municipi és de titularitat municipal i el municipi no té prou recursos per actuar-hi. El Consell Comarcal del Berguedà demana un canvi de titularitat de la via.

La neu ha obligat a suspendre les classes al Berguedà, tant a les escoles com als instituts.A Solsonès a primera hora de la tarda s'havien acumulat gruixos d'42 centímetres de neu. És la nevada més intensa dels darrers anys. A Solsona, la capital de la comarca, des de primera hora del matí s'ha començat a netejar els principals carrers d'accés als diferents serveis. Als dos toros i una màquina escampadora de potassa a la tarda s'hi han afegit tres màquines més durant la tarda. S'ha constituït un comitè municipal d'emergència per anar decidint les mesures que cal anar aplicant en cada situació. En zones de la comarca s'han patit talls de subministrament. Joan Montraveta, responsable d'un establiment d'hostaleria, explicava a l'ACN que els ha marxat la llum de les dotze del migdia a les quatre de la tarda. Ha estat un 'maldecap' però reconeixen que no els ha fet 'molt mal' al estar en temporada baixa i que amb la climatologia actual pocs visitants eren per la zona.

[inici](#)

EL PERIODICO. 09.03.10

ALUMNES DE DIVERSES ESCOLES DE BCN VAN PASSAR LA NIT A LES AULES PER LA NEVADA

Els hotels, alternativa de qui no va poder tornar a la seva ciutat

¿Voleu tornar a casa? «¡No!», contesten a l'uníson un grup d'alumnes de l'escola Virolai. Són les onze de la nit i no semblen enyorar gaire els seus pares. ¿Qui voldria tornar, si disposa d'una meravellosa vista nocturna de la ciutat de Barcelona nevada als seus peus, està còmodament estirat en un matalàs amb els seus companys i disfruta de la pel·lícula «Shrek 2» en una pantalla gegant? I això després d'haver sopat un exquisit plat de pasta amb salsa de tomàquet i tonyina, creació de les professores del centre, que van haver de fer de cuineres per una nit.

Per a aquests nens, l'autobús escolar encallat a la rampa d'accés a l'escola va ser una sort. «Són com unes mini convivències», es felicitava una noia que es resisteix a anar-se'n a dormir. Com ella, 85 alumnes més es van quedar al centre. Els més petits van agafar el son a partir de dos quarts d'onze. A tocar de la porta de la seva aula, desenes de mini sabates alineades. Els més grans, de cinquè i sisè, es van dedicar al «messenger a sac», com deia una alumna enganxada a l'ordinador portàtil amb dues amigues encantades de poder anar a dormir més enllà de les onze i qui sap si de les dotze, hora en què els professors van aprofitar l'avinentsa per felicitar a un ensenyant que fa anys. Uns pares, que van accedir a peu a l'escola, van tornar a casa sols perquè, com era previsible, el seu fill els va dir: «Aneu-vos-en vosaltres, jo em quedo aquí». El Virolai va ser un dels centres, juntament amb el Sant Ignasi, les Escoles Pies i l'Alba, que es van veure obligats a canviar taules per llits perquè la nevada els va deixar aïllats.

Va ser la cara divertida de la nit. Les persones que van haver de quedar-se a Barcelona per no poder tornar a la seva ciutat a causa del col·lapse de les comunicacions van optar pels hotels. I sense descomptes malgrat el que havia promès l'ajuntament. A dos quarts d'onze, el responsable del torn de nit del Fiesta Hotel Caspe desconeixia l'existència de cap acord amb el consistori per oferir allotjament a preu especial a les víctimes del temporal. El recepcionista afirmava haver allotjat prop d'una dotzena de persones que s'havien vist obligades a pernoctar a la capital catalana, però el seu registre s'havia fet al preu ordinari, malgrat que aquest hotel era un dels que indicava el 010 quan un ciutadà trucava per demanar quins allotjaments estaven preparats per atendre les persones atrapades pel temporal. El mateix va passar al pròxim hotel Catalonia Berna.

L'alternativa, els tres albergs que l'ajuntament va posar a disposició dels viatgers atrapats pel col·lapse van quedar pràcticament buits. A penes vuit persones van passar la nit al poliesportiu de l'Estació del Nord, tots turistes. A les 11 de la nit, el poliesportiu de Bac de Roda no havia rebut cap afectat. Sí que van dormir als passadissos de l'estació de plaça de Catalunya desenes de «sense sostre».

[inici](#)

OSONA. 09.03.10

UN MILER D'ESTUDIANTS PASSARAN PEL PRIMER MERCATEC OSONA

Més de 100 futurs enginyers de les comarques d'Osona, el Ripollès, el Berguedà i el Bages hi exposen els seus projectes tecnològics.

Els dies 11 i 12 de març, a l'Escola Politècnica Superior de la Universitat de Vic se celebrarà el primer Mercat d'Experiències de Tecnologia a Secundària d'Osona (Mercatec Osona). Més de 100 futurs enginyers de les comarques d'Osona, el Ripollès, el Berguedà i el Bages hi exposen els seus projectes tecnològics.

El Mercatec és una xarxa d'exposicions de projectes de tecnologia realitzats, exposats i comentats per alumnes de secundària, acompanyats pels seus professors, que ja porta vuit anys estimulant la creativitat tecnològica dels joves alumnes de secundària que aspiren a esdevenir enginyers, arreu de Catalunya; té per objectiu promoure l'intercanvi d'experiències docents en tecnologia i constituir un punt de trobada i reflexió entre professors i alumnes de diferents centres educatius d'una mateixa zona geogràfica.

Es tracta d'una mostra formativa i lúdica, on els alumnes visitants poden passejar-hi com si juguessin a una Gimkana, i poden participar als tallers que es desenvolupen de forma paral·lela: podran enfrontar-se al repte que els proposen els autòmats il·lusionistes de Lluís Ribas, conservador del Museu d'Autòmats del Tibidabo; o electrificar-se per la ciència, de la mà de Dani Jiménez Albiac, el científic de TV3; o aprendre els mecanismes de la levitació a càrrec de Víctor Grau, professor de l'EPS; entre d'altres aventures. Enguany a la mostra s'hi exposen 28 projectes, presentats per 100 alumnes i els seus docents, i s'hi han inscrit més un miler d'estudiants i professors com a visitants.

La xarxa Mercatec està organitzada per la Fundació Ètica, Tecnologia i Societat (abans Fundació EPSON | Institut de Tecnoètica), l'EnginyCat i el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya, i la seva edició osonenca, el Mercatec Osona, està co-organitzada per l'Escola Politècnica Superior i la Facultat d'Educació de la Universitat de Vic.

La xarxa Mercatec està formada per cinc edicions diferents arreu de Catalunya: A banda del Mercatec Osona, que enguany inicia el seu camí, hi ha el Mercatec Barcelonès/Baix Llobregat; el Mercatec Tarragona; el Mercatec Lleida; i el Mercatec Vallès.

[inici](#)

EDUCACIÓ DESTINA EN UNA CONVOCATÒRIA ÚNICA 51,6 MILIONS D'EUROS EN SUBVENCIONS PER A FAMÍLIES I ESCOLES

El Departament d'Educació de la Generalitat té previst per aquest curs 2010-2011 destinar ajuts per valor de 51.668.597 euros en subvencions i ajuts per a famílies i centres educatius.

El Diari Oficial de la Generalitat (DOGC) publica aquest mateix dilluns aquesta convocatòria única, que recull 24 partides. D'aquesta manera, els centres educatius, entitats i famílies que volen optar a ajuts, ho poden fer consultant un sol document.

Les partides fan referència a activitats extraescolars, acollida matinal, o els casals de juliol, setembre i a partir d'enguany, el febrer. En aquest darrer àmbit s'hi destinaran 1,5 milions d'euros, amb la possibilitat que la partida s'ampliï a l'octubre.

[inici](#)

EL PUNT. 09.03.10

OPINIO

APROVAR

ISABEL LLAUGER

És imperiosament necessari ser conscients que som nosaltres i només nosaltres, amb la nostra actitud, el referent per als nostres joves coetanis per afrontar les crisis

La padrina del meu fill, càrrec que ostenta generosament tot i que no hi va haver aigua beneïda pel mig (em consta que la seva mare a hores d'ara encara no ho entén), té la teoria que hi ha persones que repetiran curs, altres que hauran de recuperar algunes assignatures i altres que passaran amb nota tots els exàmens segons afrontin el que els passa, hagin anat o no a escola.

És una teoria brillant, il·lustrativa i pedagògicament impecable. Segons aquesta idea, aquells individus que es plantegen la vida com un conflicte perpetu, que de manera immadura i amb victimisme troben responsabilitats dels seus fracassos sempre en els altres, que se senten atacats per allò que no assumeixen i s'autocompadeixen sense buscar solucions que els facin tirar endavant, quan morin, hauran de tornar i passar per situacions similars fins que aprovin l'examen i els quedi el curs aprovat. Altres hauran anat aprenent i, a mesura que la vida els posi en situacions delicades, recuperaran de la memòria el bon fer i se'n sortiran fent un balanç positiu del que han viscut i com ho han viscut. I uns pocs no repetiran res perquè, tot i saber que els exàmens fan por, quan suspenen s'aixequen de seguida, ho afronten de cara i curen les ferides amb optimisme i valentia.

És evident que aquesta capacitat d'enteresa i maduresa d'afrontar els problemes, tràngols i decisions importants a la vida no sempre és possible. I que, en molts moments, les circumstàncies ens sobrepassen i no hi ha raó que valgui, ni bones intencions prèvies, ni valenties treballades. Això és veritat. Però també és cert que no mostrar capacitat de reacció, enquistar-se en postures egoistes i no tenir visió de futur porta, de nou, a haver de tornar enrere, repetir la classe, llegir-se novament els apunts i creuar els dits sabent, però, que l'assignatura ja la tenim suspesa. Aquesta manera d'avaluar el que ens va passant és similar al model escolar que tan interioritzat tenen els nostres fills.

És imperiosament necessari ser conscients que som nosaltres i només nosaltres, amb la nostra actitud, el referent per als nostres joves coetanis per afrontar les crisis. I tots plegats hauríem de vigilar, si no el mal pot ser irreparable, per tal que les maledicències, els rancors i les pors no ens facin oblidar el que realment és important: vetllar i cuidar les relacions, ser generosos en allò que ha de beneficiar els que prenen el relleu i s'emmirallen en nosaltres cada vegada que superem i afrontem un entrebanc.

Els, mentrestant, s'aniran preparant per aprovar el seu curs.

[inici](#)

MARAGALL DIU QUE LA SOCIETAT JA RECONEIX LA FORMACIÓ PROFESSIONAL COM UNA 'EINA DE QUALITAT' PER A LA INSERCIÓ LABORAL

El conseller d'Educació de la Generalitat, Ernest Maragall, considera que la Formació Professional (FP) està sent 'vista i reconeguda' per la societat com una 'eina de gran qualitat i d'altíssima possibilitat d'inserció laboral i professional'. Ho ha dit aquest dilluns en una visita a diversos centres educatius i de formació de l'Hospitalet de Llobregat.

Aquesta tendència es demostra per l'augment d'inscripcions per accedir a aquests estudis, que l'any passat van arribar a les 33.210, de les quals 13.468 eren per Grau Mitjà, i 19.742, per Grau superior. El 75% dels aspirants va aconseguir aprovar els exàmens per accedir a la FP.

[inici](#)

REPORTAJE

LA N CON LA A, NASDAQ

Los españoles aprenden de la crisis pero aún suspenden en cultura financiera - Educación ensaya la formación sobre economía en la ESO

J.A.AUNION

¿Qué es una subprime? ¿Había oído esta palabra años atrás, cuando aún nadie parecía percibir los primeros coletazos de esta tormenta financiera que ha acabado azotando al mundo entero? Seguramente esta palabra inglesa, que se utiliza para aludir a un préstamo, hipoteca o inversión de alto riesgo, no le suena a chino, porque en los últimos años ha llenado páginas y más páginas de información económica e incluso se ha colado ya en las conversaciones de los ciudadanos profanos en economía. Hasta tal grado se ha popularizado que fue elegida como la Palabra de 2007 por la Sociedad Americana de Dialectos, entidad dedicada al estudio de la lengua inglesa en Estados Unidos, epicentro de la crisis crediticia e hipotecaria que ha hecho tambalear la economía mundial. Algo parecido ha sucedido con los CDS (credit default swaps) -seguros contra impagos-, un vocablo que pocos habían oído antes del desplome del banco de inversión Lehman Brothers y de la aseguradora AIG, entidades que han dejado de aparecer exclusivamente en la sección de economía de los periódicos para saltar a las portadas.

No hay duda de que la crisis está enriqueciendo el vocabulario financiero de los ciudadanos. Pero los expertos esperan que más allá de popularizar palabras que habían sido de uso exclusivo para los especialistas en economía, la crisis sirva también para que los ciudadanos amplíen su conocimiento sobre conceptos básicos (qué es el tipo de interés, cómo funciona la bolsa, qué es el IVA o el PIB) que les conciernen como consumidores, como empleados o empleadores, como contribuyentes o como usuarios de servicios financieros. Porque los españoles aún suspenden en cultura financiera, según coinciden los expertos consultados, que echan en parte la culpa a la ausencia de este tipo de formación en las escuelas.

Y es que poco ha cambiado desde que, hace ya unas décadas, el economista y escritor José Luis Sampedro se preguntara por qué los alumnos de secundaria y los bachilleres salen de las aulas conociendo la calcopirita pero sin haber recibido la menor información sobre qué es un banco, cuando la gran mayoría nunca volverán a toparse con este mineral pero todos abrirán una cuenta corriente. El problema es que el pobre bagaje en conocimientos financieros de los alumnos preuniversitarios no suele enriquecerse durante su paso por la facultad, salvo en el caso de los estudiantes de carreras relacionadas con la economía.

Alertas como la de Sampedro, reiteradas por el Consejo General de Economistas -firme defensor de la implantación de la educación financiera en la escuela-, han caído en saco roto durante años, pero el tiempo ha demostrado que no eran gratuitas y hoy, en plena crisis, empiezan a ser tomadas en serio por las instituciones que tienen competencia en esta materia. Muestra de ello es el plan de educación financiera que han puesto en marcha el Banco de España (BE) y la Comisión Nacional del Mercado de Valores (CNMV) "con el objetivo de que los ciudadanos estén en condiciones de afrontar el nuevo contexto financiero con suficiente confianza". El plan se dirige a toda la población (con la apertura de un portal web en el que los ciudadanos podrán consultar todas sus dudas financieras, la organización de seminarios o la publicación de materiales divulgativos), pero su principal diana es la escuela, puesto que "en este ámbito la inclusión de la educación financiera es altamente efectiva y valiosa por lo que de reforma estructural tiene", aunque sus frutos en la sociedad sólo serán visibles en las

generaciones futuras. En el marco de este plan, el BE y la CNMV han colaborado con el Ministerio de Educación para empezar a implantar la Educación Financiera como materia curricular de la Educación Secundaria Obligatoria (ESO). En la actualidad, sólo se imparten nociones de economía a los estudiantes de tercero de bachillerato de Ciencias Sociales. El próximo curso, según fuentes del ministerio, se pondrá en marcha una prueba piloto en varios centros españoles (entre 10 y 20) en los que se impartirán cursos de educación financiera, se formará a los profesores de ESO y se desarrollará el material adecuado para estos alumnos. El objetivo es hacer extensivo este plan piloto de forma progresiva a todos los estudiantes de secundaria españoles.

Mientras ello no ocurra, los centros docentes deberán conformarse con iniciativas como la del Instituto de Estudios Bursátiles (IEB), un centro de estudios superiores adscrito a la Universidad Complutense de Madrid, que lleva años impartiendo conferencias sobre economía en institutos de toda España, dirigidas sobre todo a alumnos de primero y segundo de Bachillerato. "Los chicos de estos cursos no sólo tienen ya la suficiente madurez para recibir formación financiera de nivel superior al básico, sino que además se muestran ávidos de este tipo de conocimientos", asegura Álvaro Rico Pérez, coordinador académico del IEB. "Explicamos cómo se crea la riqueza, cómo funciona la Bolsa o qué son los tipos de interés. Tras la conferencia, el debate es siempre muy enriquecedor. Hay quien pregunta qué es un ERE porque han oído en casa que un ERE ha dejado a su padre sin trabajo, o quien quiere saber por qué se ha llegado a una crisis de esta magnitud y por qué nadie ha entonado el mea culpa", explica Rico. Licenciado en Derecho, Rico lamenta que no recibió formación financiera ni en la escuela ni en la Facultad.

Si la educación en cuestiones de economía y finanzas falla en la base, es decir, en las generaciones que dentro de pocos años tendrán que abrir una cuenta corriente, no es de extrañar que entre la población adulta sea tan común el analfabetismo en la materia, aseguran los expertos. "En general, la formación financiera de los ciudadanos es floja, la mayoría saben lo que es el Euríbor o un préstamo hipotecario, pero andan a ciegas cuando se les pregunta sobre los riesgos de una hipoteca o sobre la diferencia entre invertir en Bolsa o en un depósito", indica el profesor de finanzas de Escuela de Alta Dirección y Administración (EADA) Ramón Alfonso. "Lamentablemente", agrega, "muchos ciudadanos han aprendido de finanzas por la vía más dura". Es decir, a base de golpes: cuando no han podido hacer frente a las cuotas de una hipoteca han entendido qué es una subprime, o cuando han perdido sus ahorros han aprendido a diferenciar los distintos productos financieros y a evaluar los riesgos de cada uno de ellos.

Vicens Castellano, experto en conflictos financieros y uno de los pioneros del coaching en España, ha podido constatar "la escasa cultura financiera del ciudadano de a pie" a lo largo de las cinco temporadas del programa Ajuste de Cuentas, de la cadena Cuatro, en el que ha ejercido de asesor de una treintena de familias en apuros económicos. "En muchos casos eran situaciones generadas por elementos externos imprevistos, como un despido, pero en muchos otros el motivo eran malas conductas fruto del desconocimiento", asegura. Parejas endeudadas hasta el ahogo por "tirar de la tarjeta" a destajo o por acumular préstamos y más préstamos que los bancos les concedían sin pestañear, hasta personas que plantearon una propuesta de inversión a una entidad bancaria y salieron con un préstamo que nada tenía que ver con sus necesidades. Son casos concretos, explica Castellano, "en los que muchos espectadores se han visto reflejados y que, esperamos, pueden ayudar a concienciar a la población".

Evitar situaciones de bancarrota doméstica como las que han aparecido en el programa de Castellano es uno de los objetivos del citado plan de educación financiera del Banco de España y la CNMV. "La gestión de la economía personal es una responsabilidad indelegable para la que es necesario estar preparado. Hay que combatir la idea generalizada de que las finanzas resultan inaccesibles y deben dejarse en manos de los profesionales", explican fuentes del Banco de España para justificar la necesidad del plan, que responde a las recomendaciones de la OCDE y la Comisión Europea, alertadas por varios estudios internacionales que concluían que "en general, los consumidores tienen una cultura financiera insuficiente".

Aplaudido por los economistas, este plan para sacar a la población del analfabetismo financiero ha sido cuestionado por la Asociación de Usuarios de Bancos, Cajas y Seguros (Adicae), por "dejar a las asociaciones de consumidores en una posición residual y no considerar a los usuarios de servicios financieros como agentes activos". "¿De qué sirve la simple educación financiera frente a la arrolladora maquinaria publicitaria de bancos y cajas?", plantea Adicae.

Para el ex profesor del IESE Leopoldo Abadía, "entender" sobre economía es la mejor coraza de los ciudadanos ante posibles fraudes o abusos de las entidades financieras. "Es cierto que hay analfabetismo financiero entre los ciudadanos, pero es porque no se les explican bien las cosas", asevera. Autor del superventas La crisis Ninja y otros misterios de la economía actual (el libro español de no ficción más vendido en 2009, según la editorial Espasa Calpe, que acaba de publicar un nuevo ensayo del escritor, La hora de los sensatos), Abadía asegura que no sabe de economía y que el secreto de su éxito está en "no escribir nada que no entienda". "Esta crisis tan gorda debería alumbrar una nueva forma de entender el día a día. Las instituciones deberían hablar más claro, las entidades financieras, entender qué están vendiendo y la gente, exigir que se hablara de una forma inteligible", sentencia Abadía. "Cuando se dice que el origen de la crisis está en los activos de escasa calidad crediticia, las personas que escuchan desconectan acto seguido porque no entienden nada. Si en lugar de eso

dices que el origen de toda esta situación está en las hipotecas porquería que se concedieron a personas sin ingresos, sin trabajo y sin propiedades (no income, no jobs, no assets, es decir, los ninja) resulta que la gente te entiende y te considera un gurú", afirma Abadía.

¿Sabrán las instituciones y los ciudadanos extraer una lección de los contratiempos que la coyuntura económica ocasiona y que el desconocimiento agrava? Ángel Martínez-Aldama, director de la Asociación de Instituciones de Inversión Colectiva y Fondos de Pensiones (Inverco) y del Observatorio creado por esta entidad, apunta que ya se está advirtiendo una demanda creciente de productos financieros "más sencillos y entendibles", no sólo para el inversor, sino también para la entidad financiera que se los está ofreciendo. Porque, según Martínez-Aldama, no sólo los ciudadanos fueron víctimas de la falta de información de aquellos productos "exóticos" que les "vendían". En ocasiones tampoco habían leído la letra pequeña ni la habían comprendido "aquellos que debían estar informados, desde empleados de entidades bancarias a compañías aseguradoras".

"Nadie está libre de pecado", sentencia el director de Inverco, quien celebra las reformas legislativas anunciadas para el mercado financiero destinadas a evitar la confusión de inversores y a reforzar la supervisión de los productos que hay en el mercado. "Cuando un cliente adquiere una tele se informa a fondo del precio, la calidad, las prestaciones. Si los ciudadanos hicieran lo mismo cuando compran un producto financiero y no firman nada hasta estar bien informados sobre él, se habría aprendido una lección que supondría un gran paso adelante", opina Martínez-Aldama.

Si esta crisis engendra clientes de entidades bancarias y de productos financieros más exigentes, al otro lado del mostrador tendrán también que emerger profesionales que inspiren más confianza. Porque ésta es también una crisis de confianza. Un estudio de Ernst & Young sobre la banca retail (minorista) realizado en seis países europeos, entre ellos España, concluye que el 43% de los encuestados españoles asegura que la crisis financiera ha impactado de forma negativa o muy negativa en su percepción sobre el sector bancario. Los clientes comienzan a diversificar su cartera de productos entre más de una entidad para reducir su exposición al riesgo, y el 20% planea cambiarse próximamente de entidad principal. Según Beatriz Sanz, coautora del estudio, estos datos significan que los bancos se enfrentan a un doble reto: "Algunos tendrán que hacer un esfuerzo extra para retener a sus clientes y otros deberán aprovechar el abanico de nuevas oportunidades que se les presenta". Se avecina, pues, una dura competición entre las entidades para retener clientes o captar a nuevos y una de las claves para ganar en esta batalla es "ofrecer servicios útiles y de calidad y una atención personalizada".

[inici](#)

MERCADO LABORAL. 09.03.10

ESTRÉS LABORAL: EL TRABAJADOR

El estrés es acumulativo y genera graves enfermedades. La prevención es la clave para evitar que derive en síndromes como el 'burnout'.

Sentirse 'estresado' parece algo muy común hoy en día. Se escucha a menudo en cualquier conversación, pero no conviene tomarlo a la ligera. El estrés aparece como consecuencia de una demanda de recursos superior a los disponibles, como respuesta inicial del cuerpo en caso de conflictos. Aunque pueda parecer que en un primer momento ayuda a centrarse y a tomar decisiones rápidas y efectivas, el sobreesfuerzo agota el organismo y "puede hacernos daño, especialmente cuando es muy intenso y se cronifica", como afirma el doctor Antonio Cano Vindel, director de la Sociedad Española para el Estudio de la Ansiedad y el Estrés (SEAS).

Los múltiples roles que desempeña una persona en su rutina diaria pueden transformarse en factores estresores del organismo: las relaciones personales y familiares, la vida laboral, las actividades con las que se está comprometido, etc. Todo requiere tiempo y, al final, el último de tu lista de prioridades eres tú. La conciliación de la vida laboral y personal es el quebradero de cabeza del 50% de los trabajadores españoles y de casi un 40% de los empresarios, según datos del Instituto Nacional de Estadística (INE). El estrés laboral aparece como consecuencia de factores diversos: inestabilidad del mercado laboral, falta de recompensa por buen rendimiento, problemas de organización y por el sentimiento de culpa que produce pensar que se dedica más tiempo al trabajo que a la familia, normalmente valorada por encima del trabajo.

La normativa sobre Prevención de Riesgos Laborales considera el estrés como riesgo laboral psicosocial, "inherente al trabajo e imposible de evitar", como explica Iñaki Piñuel, psicólogo del Instituto de Innovación Educativa y Desarrollo Directivo. "Se piensa que es algo natural, que incluso un poco de estrés es bueno, pero no es así, es causa de enfermedades y es necesario tomar medidas para prevenirlo y tratarlo", afirma Piñuel. La solución al problema del estrés empieza en la prevención, tanto por parte del trabajador como de la empresa, "que tiene la obligación de evaluar periódicamente los niveles de estrés de los trabajadores, y comprobar que las medidas adoptadas para su prevención están funcionando".

El estrés no debe entenderse sólo como un problema personal, sino como riesgo para la salud y bienestar que repercute en la vida social y familiar así como en la productividad laboral, tal como revelan los estudios que elabora la Unión Europea en este campo. "Las costumbres laborales tóxicas derivan en sobreestrés, pérdida de productividad y ruptura de vínculos afectivos, ya sea pareja, familia o amigos, concluye Piñuel.

Según datos de la Agencia Europea para la Seguridad y Salud en el Trabajo, el estrés es el segundo problema de salud más común en el trabajo; en España el 7% de las bajas laborales de 2008 se debieron a esta causa, además de provocar altas tasas de rotación y el 50% del absentismo laboral no justificado. Según Piñuel, "el estrés afecta a más de un tercio de la población activa", dato que se complementa con los resultados de la encuesta sobre estrés laboral realizada por la Organización de Consumidores y Usuarios (OCU): el 56% de los trabajadores encuestados padecen estrés en grado severo o moderado, pero sólo un 22% es consciente de su trastorno, ya que el diagnóstico del estrés es complicado al tratarse de una sensación subjetiva asociada a síntomas físicos y psíquicos que varían según la persona.

¿Cómo detecto si estoy estresado?

Por lo general, el estrés se manifiesta a través de unos síntomas físicos (cansancio y sensación de agotamiento permanente, insomnio, falta de concentración, irritabilidad, mal humor, baja autoestima, nerviosismo), y variaciones en el comportamiento (explosiones emocionales, desequilibrios alimenticios, conductas compulsivas, incapacidad para tomar decisiones). Además, tiene repercusión directa sobre el trabajo: absentismo, relaciones laborales pobres, alta tasa de cambio de trabajo, mala organización, falta de satisfacción en el desempeño del empleo y mala productividad.

Y aunque el estrés pueda afectar a todos por igual, de adolescentes a ejecutivos de altos vuelos, amas de casa o empleados de cualificación media, según la encuesta elaborada por la OCU, el 'estresado tipo' es una mujer entre 35 y 45 años, con estudios medios o superiores, que lleva trabajando (por cuenta ajena) en la misma empresa más de 5 años y con un horario de más de 35 horas semanales. Piñuel respalda este dato, afirmando que "el estrés es acumulativo" y que "cuando se lleva más de 20 años en una rutina de trabajo, en casa y fuera de casa, la vulnerabilidad del organismo de la mujer es mayor". De la 'Encuesta de Calidad de Vida en el Trabajo' que elabora el INE extraemos que la satisfacción del trabajador sobre el equilibrio que consigue entre las tareas familiares y profesionales disminuye a medida que aumenta el nivel de estudios y el tamaño de la ciudad donde reside.

Prevención mejor que tratamiento

Iñaki Piñuel sostiene que "es necesario que la persona jerarquice y anteponga su salud y felicidad al trabajo. Debe pensar en lo que quiere, evitar la deriva y esa sensación de no tener control sobre su vida". También insiste en la necesidad de reforzar la autoestima y de aprender, mediante tratamiento psicológico, "a descargar los estresores que, normalmente, están relacionados con la forma de pensar de la persona".

Es mejor prevenir el estrés que tratarlo; sin embargo, no siempre es posible. Como tratamientos más efectivos para liberar estrés, el psicólogo habla del deporte y la meditación principalmente. "Las personas que tienen mayor control sobre su estrés son las que dedican tiempo a la meditación y a la contemplación", afirma Piñuel. Dedicar unos minutos al día a relajar cuerpo y mente ayuda a nivelar la presión externa e interna, y puede ser un muy buen inicio en el cuidado personal de la salud. Aprender técnicas de relajación puede ayudarte a liberar tensión en cualquier momento del día, incluso sentado en tu puesto de trabajo.

Cada uno debe encontrar su fórmula efectiva para tener controlado el nivel de estrés inherente al trabajo y demás obligaciones para evitar que derive en burnout y enfermedades con tratamiento más complicado. Dedicar tiempo a actividades que satisfagan y llenen de energía, mantener buenas relaciones interpersonales con amigos y familia y hacer pequeños descansos durante la jornada laboral son los pasos más recomendados para mantener el equilibrio emocional y evitar sentirse desbordado por las situaciones diarias. Y, en caso de no conseguirlo por tus propios medios, no dudes en acudir a un profesional. El tratamiento psicológico ayudará a focalizar la energía y aprenderás a tener el control de los factores estresores.

[inici](#)